

А.А. Дубініна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.С. Круглова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Р.Я. Томашевська, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Зважаючи на те, що основна частка викладання дисциплін в навчальному процесі сьогодні припадає на самостійне вивчення, поряд з аудиторними заняттями, вкрай важливо захопити студента дослідженнями з дисциплін, що вивчаються, роботами позааудиторного характеру.

Сенс дослідної роботи студента з інформаційними ресурсами полягає в тому, що в процесі виконання роботи він навчається самостійно опановувати сукупністю дослідницьких умінь і навичок у сфері отримання та обробки інформації, тобто він розвиває свою пізнавальну активність і самостійність у контексті майбутньої професійної діяльності. Активність виступає як потреба в діяльності та визначає її цілі, напрям і мотиви. Говорячи про пізнавальну самостійність, більшість дидактів і психологів визначають пізнавальну самостійність як якість особистості і пов'язують проблему розвитку пізнавальної самостійності з вихованням здатності самостійно мислити і діяти.

У практиці виконання студентами своєї дослідницької роботи застосовуються різні види інформаційних ресурсів. Традиційно така робота проводиться в читальних залах бібліотек, в яких студент самостійно підбирає літературу, працює з каталогами, архівними матеріалами тощо. В даний час Інтернет став незамінним каналом і ресурсом для отримання якісної освіти. Відкритий і вільний доступ до інформації дає можливість кожному користувачеві розвивати свої особистісні якості та оперативно отримувати необхідну інформацію.

Сучасний Інтернет представляє унікальне безмежне сховище знань, де можна отримати відповідь практично на будь-яке питання. Фактично, тут зібрано все краще, що винайдено і створено людством як за всю його довгу історію, а також новинки, що з'явилися недавно.

Проте поява такої величезної і обширної бібліотеки не може не привести до переважаності інформаційного простору. Фахівці порізноручно оцінюють розміри Інтернету, проте в більшості сходяться на думці, що зараз тут знаходяться мільярди сторінок, причому велика частина їх зникає або оновлюється протягом нетривалого періоду часу. Чи існує як-небудь можливість орієнтуватися в цьому практично нескінченному невичерпному швидкозмінному потоці інформації?

Частково цю проблему вирішують спеціальні інформаційно-пошукові системи, які вміють самостійно збирати інформацію. Якщо розумно використати пошукову систему, можна протягом достатньо

короткого часу знайти інформацію, на пошук якої без використання Інтернет можна витратити місяці і навіть роки. Але, практика доводить, що зараз ефективно і правильно використовувати пошукові системи вміють не більше 3% осіб і в результаті на запит з 1-2 слів отримують абсолютно даремно для себе інформацію.

Сьогодні інформаційні ресурси набули глобального масштабу і актуальним стало уміння знаходити релевантні дані швидко. Тому формування інформаційно-пошукових та дослідницьких умінь студентів може відбуватися на основі використання інформаційних ресурсів і пошукових засобів мережі Інтернет.

За статистичними даними переважна більшість (63%) студентів мають постійний і зручний доступ до Інтернету. При написанні реферату (курсової або дипломної роботи) тільки 6% студентів постійно звертаються до послуг традиційної бібліотеки, а до ресурсів Інтернету – 76% студентів.

Очевидні переваги використання Інтернет-ресурсів в освіті дозволяють у процесі навчання реалізувати дидактичні принципи індивідуалізації та диференціації, творчої активності, наочності, переходу до самоосвіти, використовувати дослідницькі та пошукові методи. Навчається отримує досвід стосунків у системі «людина-інформація», розвивається функція пізнавального інтересу, виробляє індивідуальний алгоритм оптимального пошуку інформації.

Отримавши комплекс знань в такому процесі навчання, студент буде частіше використовувати свої розумові здібності для того, щоб ставати все більш просунутим користувачем інформаційних ресурсів, незалежно від того, де вони зосереджені та в якому форматі представлені.

Відповідно до цих умов самостійна діяльність студента в мережі Інтернет сприяє:

- вивченню законодавчої, нормативно-правової бази, вивченню міжнародних та вітчизняних документів і матеріалів;
- формуванню загально-теоретичних знань, заснованих на інформаційно-пошукових Інтернет-дослідженнях;
- прищепленню навичок роботи з електронними інформаційними локальними та мережевими ресурсами, а також навичок самоосвітньої діяльності.

Проте не слід абсолютизувати роль Інтернет-ресурсів як засіб, найбільш значимий в досягненні мети навчання. Звертаючись до Інтернет-ресурсів з метою підвищення пізнавальної активності слід раціонально, щоб кількість одержуваної інформації відповідала психологічним і фізіологічним можливостям студента виконати якісний аналіз. Важливо навчити студента методиці збору і обробки одержуваної інформації. Необхідно навчити переробляти інформацію в корисне знання, а не сліпо використовувати знайдену інформацію як продукт власної розумової діяльності.